ROZDZIAŁ 6

PRAWO DO ZBIÓRKI

DZIEWIĘCIOLATKA I KIERMASZ DLA MAMY

Nie tylko naszą Laurę, wspierającą zbiórkę dla Julki, pokochał świat. Dzieci włączające się w akcje pomocowe zawsze docierają wprost do naszych serc. Wielu z nas pamięta 9-letnią Asię z Poznania, która przed swoim domem postanowiła zorganizować kiermasz charytatywny: *Zbieram na leczenie i rehabilitację mojej mamusi – mówiła dziewczynka – będą zabawki nie tylko dla dziewczynek, artykuły szkolne, ubrania oraz buty używane i nowe.* (1)

Historia Asi

Wydarzenie poruszyło serca internautów i wzbudziło gigantyczne zainteresowanie. Udało się zebrać 100 tysięcy złotych. Kolejne 80 tysięcy złotych w Internecie. W tej pięknej historii nie brakuje jednak łyżeczki – a może i nawet chochli – dziegciu. Do kiermaszu prawie by nie doszło, ponieważ kilku „życzliwych" sąsiadów poinformowało urzędy o niezgłoszonej akcji.(2)

1. Polsatnews.pl, Historia 9-latki, która poruszyła serca internautów
2. Fakt.pl, Ktoś donosił na dziewczynkę, która chce uratować mamę.

Pomogła Fundacja Drużyny Szpiku, która ma pozwolenie na publiczne zbieranie pieniędzy. To nie oznaczało jednak końca problemów. Statut Fundacji nie pozwalał na rozliczenie leczenia i rehabilitacji mamy Asi. *Calusieńka kwota, co do grosza, została przelana na prywatne konto pani Ani, zgodnie z jej życzeniem* – poinformowała Dorota Raczkiewicz, prezes Fundacji Drużyna Szpiku w Poznaniu. Mama Asi chciała przelać pieniądze na konto Fundacji Votum z Wrocławia, ponieważ jej przypadek jest zgodny ze statutem organizacji. Została jej podopieczną, ale pieniędzy przelać nie może – *Poinformowano mnie, że nie mogę przelać tych 101 tys. zł ze zbiórki Asi, ponieważ najpierw trzeba uregulować ewentualny podatek. Trzeba wiedzieć, z jakiego tytułu i w jakiej kwocie go zapłacić. Gdyby te pieniądze zostały przelane na konto fundacji Votum, później fundacja Votum nie mogłaby zapłacić podatku. Po prostu jej statut na to nie pozwala. Miałabym gigantyczny problem* – powiedziała pani Anna.(3)

Gdy nietknięte pieniądze leżały na prywatnym koncie Pani Anny, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, z którego pobierała zasiłki, zgodnie z procedurami, wszczął postępowanie o anulowanie wsparcia od niego. Powodem był zbyt duży majątek, jakim dysponowała Pani Anna po przelaniu jej kwoty ze zbiórki na prywatne konto.

W rozwiązanie sprawy zaangażowały się władze Poznania. Urząd Skarbowy umorzył konieczność zapłacenia podatku od zbiórki. Cała batalia, według doniesień medialnych, trwała ponad trzy miesiące.

3. Polsatnews.pl, Asia pomogła chorej mamie - urzędnicy chcą odebrać jej zasiłki,

Dlaczego o tym piszemy? By uczulić, **że nawet najpiękniejszy gest serca musi być zgodny z przepisami prawa i by możliwie jak najwcześniej roztropnie podjąć decyzję dotyczącą wyboru organizacji czy portalu do prowadzenia swojej zbiórki.**

ZBIÓRKA PUBLICZNA

Nie każda zbiórka pieniędzy jest zbiórką publiczną, dlatego też nie każda musi być zgłaszana. To o tyle ważne, że każdą zbiórkę publiczną trzeba oficjalnie zgłosić do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji poprzez portal www.zbiorki.gov.pl

W dużym uproszeniu zbiórką publiczną jest: zbieranie pieniędzy i darów rzeczowych w miejscach publicznych, ponieważ gotówka lub dary zbierane w ten sposób nie są ewidencjonowane i nie pozostaje ślad ich przepływu – informacje o przekazanej gotówce i darach, a także o darczyńcy są niedostępne dla kontroli skarbowej.

- dotyczy wyłącznie ofiar w gotówce lub w naturze, czyli: pieniędzy, darów rzeczowych,
- zbiórka w miejscach publicznych, zbierający i dający nie znają się (np. na ulicy, w parku, na cmentarzu, w sklepie, „domokrążne zbieranie od domu do domu") do: puszek, skarbon, koszy,
- na cel pożytku publicznego, np. kulturę, pomoc dobroczynną lub na cel religijny (poza terenem kościołów).

Zbiórką publiczną nie jest taki rodzaj zbierania, po którym pozostaje ślad przepływu pieniędzy albo ewidencjonowania darów, np.:

- przelewy na konto bankowe stowarzyszenia, fundacji, apele o takie wpłaty,
- wpłaty na konto on-line, przekazywanie darów, pieniędzy, za pomocą wirtualnych platform (np. crowdfunding),
- publikowanie w mediach, Internecie, wysyłanie za pomocą środków komunikacji elektronicznej (mailing, SMS-y), także z wykorzystaniem bazy danych (w tym również zakupionej bazy danych) apeli o: przekazywanie wpłat na konto, złożenie zleceń stałych / przelewów na konto bankowe lub o przesłanie SMS-ów na określony numer,
- SMS-y charytatywne dla organizacji pozarządowych,
- sprzedaż, np. biletów na koncert (to sprzedaż więc powinna odbywać się w ramach działalności gospodarczej, więcej na ten temat dalej).

Zbiórką publiczną nie jest też (zwolnienia zapisane w ustawie) zbiórka:

- na cele religijne, na terenie kościołów,
- koleżeńska, w zamkniętym gronie, np. w pracy, w urzędzie,
- loteria pieniężna, fantowa (są regulowane ustawą o grach hazardowych),
- w szkole, tylko wśród młodzieży, nauczycieli. (4)

4. Ngo.pl, Poradnik. Zbiórki publiczne

Dlatego też, jeśli np. zbierasz pieniądze online na przeznaczonym ku temu portalu, nie musisz nic zgłaszać (jedynie zbierając na niektórych portalach trzeba zgłosić i rozliczyć w urzędzie skarbowym kwoty powyżej 4902 zł od jednej osoby). Oczywiście kluczowy jest też cel zbiórki. Jakie warunki musi on spełniać, przeczytasz np. **tutaj**.

Częstą sytuacją są zbiórki „do puszek", prowadzone nie bezpośrednio przez organizatorów akcji, lecz zaprzyjaźnione osoby. Bywa, że bez wiedzy głównych zainteresowanych. Skarbonka w sklepie czy firmie znajomych to piękny gest, lecz jeśli nie jest oficjalnie zgłoszony – niezgodny z prawem. Chyba, że do puszki wrzucają pieniądze wyłącznie pracownicy tych podmiotów. Rozpoczynając akcję, dobrym rozwiązaniem jest więc poinformowanie osób, które potencjalnie mogą pomóc, o zgłoszonej przez ciebie zbiórce publicznej.

1

w miejscu publicznym np. na ulicy, w sklepie, także zbieranie od domu do domu

2

zbiórka pieniędzy, darów rzeczowych do puszek, skarbon, koszy

3

na cel pożytku publicznego (np. kultura, pomoc dobroczynna) **lub na cel religijny**

To nie jest zbiórka publiczna

nie zgłasza się i nie rozlicza na **zbiorki.gov.pl** zbiórek:

1

na terenie kościołów, kaplic na cel religijny

2

koleżeńska, w zamkniętym gronie, np. w pracy

3

w szkole, tylko wśród młodzieży, nauczycieli

4

przelewy na konto bankowe stowarzyszenia, fundacji

5

SMS-y charytatywne

6

sprzedaż, np. biletów na koncert

Zbiórkę publiczną mogą prowadzić

fundacja, stowarzyszenie, stowarzyszenie zwykłe

tzw. organizacje kościelne i wyznaniowe

komitet społeczny (min. 3 osoby)

4. Źródło

KTO I GDZIE ZGŁASZA?

W przypadku akcji charytatywnych, zbiórki publiczne zgłaszają fundacje czy stowarzyszenia. Zgodnie z prawem może to też jednak być *spółdzielnia socjalna, spółka akcyjna i spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, która nie działa w celu osiągnięcia zysku oraz przeznacza całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznacza zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników.(5)*

Nie musisz być podopiecznym takiej organizacji. Możesz połączyć z nimi siły wyłącznie w zakresie realizacji części akcji w postaci zbiórki publicznej. Niektóre fundacje lub stowarzyszenia działają na zasadzie zgłoszenia zbiórki permanentnej. Wówczas dwa razy w roku muszą rozpisać sprawozdanie, jakie były przychody ze zbiórek i na co zostały przeznaczone. Nie trzeba w takiej sytuacji występować indywidualnie ze zgłoszeniem każdej zbiórki. Jeśli znajdziesz taką organizację i dostaniesz przypisany im numer zbiórki publicznej, możesz bardzo szybko rozpocząć swoje działania (pamiętaj o umieszczeniu numeru zbiórki na puszce!). Pozostałe tego typu podmioty mogą ci pomóc wystąpić o zgodę konkretnie na twoją zbiórkę. W każdym przypadku zebrane przez ciebie pieniądze trafiają najpierw na konto fundacji czy stowarzyszenia

4. Źródło

zgłaszającego zbiórkę, a dopiero później na konto twojej akcji.

Możesz też jednak działać samodzielnie. Wystarczy, że założysz trzyosobowy komitet, który dokona zgłoszenia zbiórki publicznej. Zgłoszenia składa się przez portal **www.zbiorki.gov.pl**

Decyzja o ewentualnej odmowie jest wydawana w ciągu trzech dni dla zgłoszenia elektronicznego lub siedmiu dla zgłoszenia papierowego. To strona pomocna nie tylko dla ciebie – organizatora zbiórki, ale też wszystkich wspierających akcję. Po zgłoszeniu i zaakceptowaniu twojej zbiórki, na tym portalu opublikowana zostanie informacja o twojej akcji. To najlepszy dowód uwiarygodnienia i szybkiej weryfikacji twoich działań przez potencjalnych darczyńców.

BEZWZLĘDNE 4902 zł

Niezależnie od tego, czy twoje działania podlegają pod zbiórkę publiczną, czy też nie, musisz rozliczyć darowizny wyższe niż 4902 zł od jednego niespokrewnionego darczyńcy. Jeśli zbierasz np. na www.zrzutka.pl, jesteś zobowiązany zrobić to osobiście. Jeśli jesteś w fundacji czy stowarzyszeniu, nie musisz się martwić o formalności (np. w Fundacji Siepomaga.pl czy w fundacjach prowadzących wyłącznie twoje zbiórki „do puszek").

5. Źródło

Podczas działań charytatywnych uznawanych za zbiórki publiczne możesz zdobyć nie tylko pieniądze, ale też cenne przedmioty. Zgodnie z prawem je także powinno się zgłosić jako darowiznę do urzędu skarbowego.

Kwestie podatków są zależne od stopnia pokrewieństwa z darczyńcą. Na złożenie specjalnego wniosku do Urzędu Skarbowego masz miesiąc od przyjęcia darowizny. Na podstawie tego zgłoszenia, urząd wylicza dokładny podatek. Po szczegóły warto sięgnąć **tutaj**.

Co powinna zawierać **umowa darowizny?**

Dane darczyńcy i obdarowywanego

- Imiona i nazwiska, adresy, numery seryjne dowodów
- Informacje o stopniu pokrewieństwa stron umowy (jeśli ono występuje)

Sposób przekazania darowizny

- Zapis o tym, że przekazanie darowizny następuje nieodpłatnie
- Oświadczenie potwierdzające zgodę na przyjęcie darowizny przez obdarowywanego
- Termin przekazania darowizny (istotny dla rozliczenia w urzędzie skarbowym)

Odniesienie do kodeksu cywilnego

- Informacja o tym, że wszelkie sprawy sporne dotyczące darowizny będą wyjaśniane w oparciu o przepisy o darowiznach zawarte w kodeksie cywilnym

Określenie przedmiotu darowizny

- Dokładny opis przekazywanego przedmiotu (np. w przypadku samochodu będzie to marka, rok produkcji, numer silnika i jego pojemność, numer nadwozia, numer rejestracyjny)
- Oświadczenie darczyńcy o posiadaniu prawa własności przedmiotu darowizny

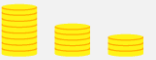

Określenie wartości darowizny

- Należy podać, jaka jest wartość przekazywanej darowizny, nawet jeśli darowizna dotyczy osób zwolnionych z podatku

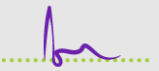

Podpisy

- Obie strony umowy podpisują się własnoręcznie
- Jeśli umowa jest poświadczana notarialnie, obie strony muszą być przy tym obecne

6. Źródło

Na czym polega **zwolnienie z podatku od darowizn** w najbliższej rodzinie?

Może je otrzymać tylko obdarowany należący do tzw. grupy podatkowej 0, czyli:

- małżonek (obecny lub separacji, nigdy były)
- rodzic (biologiczny i adopcyjny)
- siostra lub brat
- dziecko (również adopcyjne lub spoza związków małżeńskich)
- dziadek lub babcia
- wnuk lub wnuczka
- pasierb lub pasierbica
- macocha lub ojczym

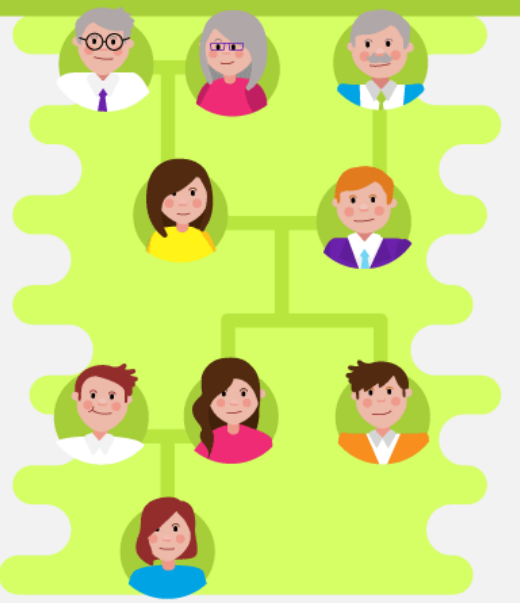

Jeśli darowizna została przekazana w formie niepoświadczonej notarialnie:

- obdarowany składa do urzędu skarbowego **formularz SD-Z2** nie później niż **w ciągu 6 miesięcy od otrzymania darowizny**. Brak zgłoszenia oznacza brak zwolnienia podatkowego

Jeśli darowizna została przekazana w formie aktu notarialnego:

- obowiązek zgłoszenia darowizny do urzędu przechodzi z podatnika na notariusza

8. Źródło

Terminy,
których musisz przestrzegać

1
miesiąc

tyle czasu mamy na zgłoszenie do urzędu skarbowego informacji o otrzymanej darowiźnie za pomocą zeznania SD-3 (liczone od dnia uzyskania darowizny)

6
miesięcy

tyle czasu mają osoby z najbliższej rodziny (grupy 0) na złożenie w urzędzie formularza SD-2 o zwolnienie z podatku od darowizny (liczone od dnia uzyskania darowizny)

14
dni

tyle czasu mamy na opłacenie podatku od darowizny (liczone od dnia doręczenia decyzji wystawionej przez urząd)

9. Źródło

TWARDE PRAWO, ALE PRAWO!

Kwestie formalne to chyba najbardziej nielubiana część realizacji różnego rodzaju zbiórek. Bezduszność prawa niekiedy niweczy zrywy serca. Jak mówi jednak stare przysłowie: **dura lex, sed lex**. Warto o tym pamiętać już na etapie planowania działań. Tak, by upragniony finał przyniósł wyłącznie radość, a nie problemy prawne. Ukrycie darowizny przed skarbówką grozi sankcjami pieniężnymi – w wysokości nawet 20% wartości uzyskanej darowizny. Za niezgłoszenie zbiórki publicznej grozi z kolei kara grzywny. Karalne jest też podżeganie i pomocnictwo w niej. Trzeba się również liczyć z tym, że mogą przepaść wszystkie przedmioty i pieniądze uzyskane w akcji. Jednym słowem: naprawdę nie warto ryzykować.

Chcesz dowiedzieć się jeszcze więcej **- obejrzyj filmik szkoleniowy**